

LET OP nieuw adres en telefoonnummer

Postbus 240, 3700 AE Zeist
Bezoekadres: Johannes Postlaan 2A, Zeist
Telefonisch spreekuur voor senioren
Dinsdag- en Donderdagmorgen van 10.30 uur tot 12.30 uur
Internet: www.acom.nl en email: info@acom.nl

tel. 030-2020320

KNIPSELKRANT

september 2021 (na de miljoenennota volgt eind oktober een nieuwe versie)

BELASTING SERVICE ACOM

De ACOM heeft een afdeling Belastingen waarvan u **gratis** gebruik kunt maken. U kunt op dinsdagen en donderdagen tussen 9.00 uur en 12.15 uur bellen naar het centrale nummer tel. **030-2020320** en vragen naar Jaap de Vreede, Bas van Elk of Henk Dekkers.

HANDLEIDING NABESTAANDEN DIGITAAL

Deze is alleen nog maar digitaal en te vinden op de website van Defensie. U kunt de handleiding vinden door in een zoekmachine *handleiding nabestaanden defensie* in te tikken. Ziet u geen mogelijkheid de handleiding digitaal te gebruiken of uit te printen, dan kunt u een uitdraai bij de ACOM aanvragen.

AOW 2021

AOW-bedragen vanaf 1 juli 2021

De bedragen op deze pagina gelden als u 100% AOW heeft opgebouwd.

U bent getrouwd of woont samen met uw partner, beiden de AOW-leeftijd

Bedrag per maand per persoon

	met heffingskorting	zonder heffingskorting
Bruto *	€889,70	€889,70
Loonheffing	€0,00	€170,17
Bijdrage Zvw	€51,15	€51,15
Netto	€838,55	€668,38

* Het bruto bedrag is inclusief de inkomensondersteuning AOW van €26,04. Het bruto bedrag is exclusief vakantiegeld. Het vakantiegeld is bruto €50,80 per maand en wordt in de maand mei uitbetaald.

U partner heeft nog niet de AOW leeftijd bereikt

Bedrag voor u

	met heffingskorting	zonder heffingskorting
Bruto *	€889,70	€889,70
Loonheffing	€0,00	€170,17
Bijdrage Zvw	€51,15	€51,15
Netto	€838,55	€668,38

* Het bruto bedrag is inclusief de inkomensondersteuning AOW van €26,04. Het bruto bedrag is exclusief vakantiegeld. Het vakantiegeld is bruto €50,80 per maand en wordt in de maand mei uitbetaald.

U woont alleen (alleenstaand)

Bedrag per maand

	met heffingskorting	zonder heffingskorting
Bruto *	€1.301,43	€1.301,43
Loonheffing	€0,00	€249,67
Bijdrage Zvw	€74,83	€74,83
Netto	€1.226,60	€976,93

* Het bruto bedrag is inclusief de inkomensondersteuning AOW van €26,04. Het bruto bedrag is exclusief vakantiegeld. Het vakantiegeld is bruto €71,13 per maand en wordt in de maand mei uitbetaald.

Uitleg van de bedragen

Bruto

Het bruto bedrag is inclusief de inkomensondersteuning AOW van €26,04 en exclusief een maandelijks bedrag voor het vakantiegeld. De SVB betaalt het vakantiegeld in mei.

Loonheffing

U ziet de bedragen met en zonder heffingskorting. De bedragen zonder heffingskorting gelden als u de korting al laat toepassen bij een ander inkomen.

Bijdrage Zvw

Deze bedraagt 5,75% van het bruto AOW-pensioen.

Netto

Dit is het bedrag dat de SVB iedere maand aan u overmaakt.

AOW-LEEFTIJD VOLGENS PENSIOENAKKOORD 2019

Wanneer bereikt u de AOW-leeftijd?

De AOW-leeftijd is de leeftijd waarop de AOW-uitkering ingaat. Vanaf dat moment hebt u ook te maken met andere belastingtarieven en heffingskortingen. Vanaf 1 januari 2013 verandert ieder jaar de AOW-leeftijd. Kijk in de tabel hieronder wanneer u de AOW-leeftijd bereikt.

Uw geboortedatum	Leeftijd waarop uw AOW-uitkering ingaat
Na 31 augustus 1954 en voor 1 september 1955	66 + 4 maanden
Na 31 augustus 1955 en voor 1 juni 1956	66 + 7 maanden
Na 31 mei 1956 en voor 1 maart 1957	66 + 10 maanden
Na 28 februari 1957 en voor 1 januari 1960	67

Bent u geboren na 31 december 1959? Dan is uw AOW-leeftijd minimaal 67 jaar. Later wordt bekend wanneer u precies AOW krijgt. Vanaf 2025 is de AOW-leeftijd afhankelijk van de gemiddelde levensverwachting. U weet 5 jaar van te voren wanneer u AOW krijgt.

ABP DEKKINGSGRAAD

Actuele dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad was op 30 juli 102,1%. De actuele dekkingsgraad van eind augustus publiceren we op 15 september 2021.

De dekkingsgraad is in een maand met 2,4 procentpunt gedaald.

Beleidsdekkingsgraad

Op 30 juli was de beleidsdekkingsgraad 96,1%. Voor de meeste besluiten moeten we gebruikmaken van de beleidsdekkingsgraad. Dat is de gemiddelde dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad bepaalt bijvoorbeeld of waardeoverdracht naar of van een andere pensioenuitvoerder mogelijk is. En of ABP de pensioenen kan verhogen (indexatie). Maar de beleidsdekkingsgraad speelt ook een rol bij de vraag of ABP de pensioenen moet verlagen. Of ABP moet verlagen, is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad en de actuele dekkingsgraad.

Dekkingsgraden van de laatste 12 maanden

De beleidsdekkingsgraad berekenen we met de dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

Maanden	Dekkingsgraad
augustus 2020	88,1%
september 2020	88,2%
oktober 2020	87,0%
november 2020	91,5%
december 2020	93,5%*
januari 2021	93,8%
februari 2021	97,5%
maart 2021	100,5%
april 2021	102,9%
mei 2021	102,6%
juni 2021	104,5%
Juli 2021	102,1%
Gemiddelde van 12 maanden	96,1%

WETSVOORSTEL SAMENWERKING OUDERENZORG SYMPATHIEK, MAAR NOG NIET VOLDOENDE

30-04-2021

De bedoelingen van het concept-wetsvoorstel zijn zonder meer sympathiek. Het idee van de wet die minister De Jonge (VWS) wil indienen is dat de samenwerking tussen organisaties in de verschillende onderdelen ('domeinen') van de ouderenzorg verbetert. Of het ingewikkelde plan er daadwerkelijk toe gaat leiden dat er meer en beter wordt geïnvesteerd in preventieve maatregelen waardoor senioren langer thuis kunnen blijven wonen, moet echter nog blijken. Dit heeft KBO-PCOB deze week naar voren gebracht in reactie op een internetconsultatie over het voorstel. Gemeenten worden er nog te weinig toe aangezet om hun ondersteuning aan senioren te verbeteren.

Schotten zitten goede zorg in de weg

Belanghebbenden konden tot 20 april hun mening kenbaar maken aan het ministerie van VWS over een ontwerp-wetsvoorstel van minister De Jonge om te komen tot domein-overstijgende samenwerking in de langdurige zorg. Ouderen ondervinden er al jaren hinder van dat de langdurige zorg is opgesplitst in verschillende onderdelen ('domeinen'), die worden uitgevoerd door verschillende organisaties: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) door gemeenten, de wijkverpleging door ziektekostenverzekeraars en de Wet langdurige zorg (Wlz; hieronder vallen de verpleeghuizen) door zorgkantoren. Omdat deze organisaties in de zorg vastzitten aan de belangen en verplichtingen binnen hun specifieke domein, is er te weinig aandacht voor het bredere belang van senioren. Ouderen hebben dikwijls te maken met verschillende vormen van zorg vanuit de diverse domeinen, die helaas te weinig op elkaar aansluiten. Dit wordt ook wel 'schottenproblematiek' genoemd. Preventieve investeringen die mensen kunnen helpen langer thuis te blijven wonen, komen hierdoor bijvoorbeeld onvoldoende van de grond. De

uitvoeringsorganisaties in de zorg hebben er ofwel geen financieel belang bij om hier geld in te steken, ofwel zij mogen hier volgens de wet niet eens in investeren.

Goed dat er een voorstel ligt

Het ontwerp-wetsvoorstel van minister De Jonge is bedoeld om iets aan dit probleem te doen – alleen dit al verdient naar de mening van KBO-PCOB waardering. De minister stelt onder andere voor om voortaan toe te staan dat zorgkantoren samen met andere partijen mogen investeren in zorg buiten hun eigen Wlz-domein. De gedachte is dat ouderen op die manier in staat worden gesteld langer op een goede manier thuis te blijven wonen, buiten de Wlz.

Laat ook gemeenten alles uit de kast halen

Maar hoewel de bedoelingen goed zijn, heeft KBO-PCOB twijfels over of het ingewikkelde plan de zorg ook echt in beweging zet. Marcel Sturkenboom (directeur KBO-PCOB): *“Gemeenten halen nog lang niet alles uit de kast om thuiswonende senioren te ondersteunen. Waarom belonen we gemeenten niet als dit tot goede resultaten leidt, en rekenen we ze er niet op af als ze het laten afweten?”* Het wetsvoorstel richt zich nu nogal eenzijdig op het betrekken van zorgkantoren.

Hoe verder?

Minister De Jonge heeft zijn wetsvoorstel over domein-overstijgende samenwerking nog niet ingediend bij de Tweede Kamer. Het ministerie van VWS gaat nu eerst kijken naar de reacties die zijn binnengekomen van maatschappelijke organisaties, waaronder KBO-PCOB.

INTERNETDWANG: SENIOREN ZIJN HET ZAT!

Internet houdt de gemoederen onder senioren flink bezig. Want nooit eerder deden zo veel mensen mee aan een onderzoek van KBO-PCOB: 3.713 senioren, waarvan – en dat is echt uniek – 899 senioren die geen internet hebben.

Negen van de tien internetloze en de helft van de online senioren zijn het over één ding roerend eens: ze zijn het zat dat ze meer en meer verplicht worden om alles via internet te doen. En dat overheid en bedrijven de coronacrisis als excuus gebruiken om dat nog eens verder af te dwingen.

Geen internet

Laten we beginnen met de senioren zonder internet. Dat zijn er volgens het CBS nog steeds zo'n 403.000. Bijna een kwart van de 75-plussers en 6% van de senioren tussen de 65 en 74 jaar hebben geen internet.

Omdat de meeste onderzoeken online worden gedaan, wordt naar hun mening nauwelijks gevraagd, maar voor ons onderzoek vulden 899 senioren het papieren enquêteformulier uit het Magazine in.

Mevrouw Van Berkom-Boosten uit Oirsbeek: ‘Ik heb tien lessen gehad, een-op-een, maar het lukte niet! Ik heb een tablet, maar ik kan hem niet gebruiken. Ik zou het wel willen leren, maar niemand heeft tijd.’

Nooit meer internetten

Andere redenen om geen internet te gebruiken zijn voor senioren de onveiligheid van internet, omdat het niet nodig is – alles kan je ook op een andere manier doen – omdat ze te oud zijn en

omdat de apparatuur ontbreekt. De helft van de senioren zonder internet verwacht het nooit meer te gaan gebruiken tijdens hun leven

Dat levert wel problemen op, zegt ruim de helft, vooral met het zoeken naar informatie en gegevens (23%), bij het doen van betalingen en bankzaken (16%), bij het maken van afspraken met de overheid en gemeente (16%), bij de belastingaangifte (14%) en bij het maken van afspraken met zorgverleners (14%).

Grootste verschillen tussen de senioren

Met internet

gemiddeld 74 jaar

58% vrouwen

41% alleenstaand

hoger opleidingsniveau

&

Zonder internet

gemiddeld 81 jaar

73% vrouwen

68% alleenstaand

lager opleidingsniveau

Senioren die internet gebruiken, vinden zichzelf daar ook best handig in. Gemiddeld geven ze zichzelf een 7.1 (80-plussers iets lager: een 6,7).

Waarvoor gebruiken senioren internet?

- e-mailen (98%)
- internetbankieren (91%)
- informatie opzoeken (81%)
- contact onderhouden met familie en vrienden (76%)
- voor overheidsdiensten zoals de Belastingdienst en gemeente (72%)
- het nieuws volgen (60%)
- route plannen zoals met Google Maps (60%)
- versturen en bekijken van foto's (58%)

Papier of internet?

Als de online senioren kunnen kiezen, waar gaat hun voorkeur dan naar uit: papier of internet? Bij de belastingaangifte is dat overduidelijk: van de senioren die internet hebben, heeft maar liefst 80% een voorkeur voor de digitale aangifte. Ook bij bankieren verkiezen de meesten (79%) het internetbankieren.

Maar stemmen voor de Tweede Kamer doen we nog wel liever op het stembureau (61%) dan via internet. Ook winkelen doen we liever in fysieke winkels (68%) dan online.

Elsbeth (90): 'Ik word steeds minder vaardig qua tikken, het duurt te lang en het zit vol typfouten. Ik vergeet codes en ik vergeet wat je moet doen. Alles kost meer tijd en dat maakt me onzeker.'

Concentratieproblemen en typfouten

Dat senioren hun weg vinden op internet betekent niet dat dat ook zo blijft. Een kwart van de online senioren heeft de afgelopen periode weleens ervaren dat het gebruik van internet hun moeilijker afgaat dan vroeger.

Ze ervaren problemen, doordat ze bijvoorbeeld minder snel zijn, wachtwoorden vergeten, meer typfouten maken en moeite hebben om zich te concentreren.

Corona als excuus

Door corona maakt een deel van de senioren meer gebruik van internet. Vier op de tien zijn vaker online gegaan om contact te houden met familie en vrienden via sociale media (54%), om het nieuws te volgen (50%), om een kerkdienst, herdenking of een viering digitaal te volgen (ook 50%), en om te beeldbellen (49%).

Maar de crisis heeft volgens hen ook een negatief effect: de helft van de online senioren denkt dat banken en andere dienstverleners de coronacrisis gebruiken als excuus om filialen te sluiten. En nog eens de helft vindt dat bedrijven en overheden de coronacrisis als excuus gebruiken om alles alleen nog maar via internet te doen. Niet alleen de online senioren denken er zo over, ook, in iets grotere mate, de senioren zonder internet.

Ik ben het ZAT

Eén ding waar senioren met (94%) en zonder internet (98%) het hartgrondig over eens zijn, is dat bedrijven en overheden altijd een alternatief moeten bieden voor mensen zonder internet. En dat de toenemende druk om alles via internet te (moeten) doen, een grens bereikt heeft.

Karin (80): 'Het is die dwang tot het 'digitale', je moet en zult alles via internet doen, en dat kan ik niet altijd, af en toe lukt het gewoon niet. En als je dat niet doet, dan doe je niet meer mee.'

Opmerkelijke cijfers

- Er zijn nog steeds 403.000 senioren zonder internet
- Bijna een kwart van de 75-plussers heeft geen internet
- Vooral het zoeken naar informatie levert problemen op bij 23%
- 90% van de senioren zonder internet is de internetdwang zat
- Van de senioren met internet is 90% dagelijks online
- 6% date weleens via internet
- 40% volgt weleens een kerkdienst, herdenking of viering via internet
- 36% speelt spelletjes op internet, gemiddeld 38 minuten per dag

WONEN MET ELKAAR

Tekst: Rob Hoekstra

Als deze (corona)tijd iets duidelijk maakt, dan is het wel het belang van ergens wonen waar mensen naar elkaar omkijken. Dat je zelfstandig woont, maar weet dat je er niet alleen voor staat. Er zijn verschillende wooninitiatieven in Nederland die dat mogelijk maken. We belichten er drie en spraken met enkele bewoners over hun ervaringen.

'Ik vind het hier echt fijn'

'Met zo'n 25 buurtbewoners heb ik goed contact. En ik ken nog eens vijftig mensen van gezicht. Aan aanspraak geen gebrek. Wat we hier delen met elkaar is dat we allemaal van de natuur houden en duurzaam willen leven en wonen.'

Ik vind het hier echt fijn', zegt mevrouw Hans Groebbé (83). Zij woont al sinds het prille begin in de Kersentuin, een groene buurt in de Utrechtse Vinex-wijk Leidsche Rijn waar de bewoners de openbare ruimte zelf beheren.

Mevrouw Groebbé is destijds naar de Kersentuin verhuisd, omdat haar eigen huis te groot was geworden door het overlijden van haar man.

'Ik ging toen op zoek naar groepswoningen voor ouderen, maar ik kwam dit 'experiment' tegen. En het sprak me meteen aan. Veel samen doen, veel groen, tuinen zonder schuttingen, spullen recyclen, duurzame energie en niet van die lelijke kliko's of auto's voor de deur.

Bovendien voelde ik me toen ook bij nader inzien niet oud genoeg voor een seniorenwoning. Wel heb ik hier een leeftijdsbestendig appartement gekocht.

Betrokkenheid

De Kersentuin heeft veel te bieden, maar vraagt ook wat van de bewoners. Wie er woont is verplicht lid van de bewonersvereniging. Dit om betrokkenheid te creëren en iedereen mee te laten praten over wat er in de buurt onderling wordt geregeld.

De Kersentuin is een buurt in Utrecht-Leidsche Rijn met duurzame, sociale en groene ambities.

De buurt is bedacht, opgezet en ingericht door de latere bewoners. De Kersentuin telt 94 woningen, waarvan 28 huur- en 66 koopwoningen. Er wonen zo'n 250 mensen variërend van jong tot oud. *Voor meer informatie: www.kersentuin.nl*

'Wacht niet te lang als je in een woonvorm, zoals de Kersentuin wilt wonen. Als je 75 bent, kan het lastiger zijn om je binnen een dergelijke gemeenschap te settelen. Dat kun je beter doen als je tussen de 55 en 65 jaar bent. Dan kun je ook nog wat meer en beter participeren.'

Kleiner wonen samen met anderen

Meneer Gerrit Termaat (84) woont sinds 11 januari 2020 in het Thuishuis in Woerden. Hier verblijven (alleenstaande) ouderen die op een fijne manier met anderen oud willen worden.

'De belangrijkste reden om hiernaartoe te verhuizen was om de eenzaamheid te verdrijven. Mijn vrouw is vorig jaar overleden en ik wilde niet alleen in een groot huis achterblijven.'

'Dit was precies wat ik wilde: zelfstandig wonen, maar niet alleen'

Het Thuishuis

Meneer Termaat had in de krant een artikel gelezen over het Thuishuis.

'Het sprak me meteen aan en was precies wat ik wilde. Rustig en zelfstandig wonen in mijn eigen woning met eigen slaap- en badkamer, maar niet alleen zijn.

We koken en eten met elkaar, drinken samen koffie en kletsen heel wat af. Inmiddels woon ik dus al een aantal maanden hier. En met veel plezier.

Het is fijn om contact met anderen te hebben en weer onder de mensen te zijn.'

Samen is niet alleen

In Nederland zijn er vijf Thuishuizen, waaronder dat in Woerden. Deze maken deel uit van het Thuishuisproject.

Het is een kleinschalige woonvorm voor vijf tot zeven (alleenstaande) ouderen van 60+, met een smalle beurs die niet alleen willen wonen en samen oud willen worden.

Voor meer informatie: www.thuishuis.org

'Zorg is dichtbij als we deze nodig hebben'

Jan Brinkers (64) en zijn vrouw kochten een jaar geleden samen met het gezin van hun dochter een groot huis. Dit bestaat uit een hoofdwoning, waarin het jonge gezin woont, en een losstaande garage die wordt verbouwd tot mantelzorgwoning.

‘Daar gaan mijn vrouw en ik wonen, zodra ik 65 ben. Vanaf die leeftijd krijg ik een zogenoemde gebruikersvergunning van de gemeente. Met deze woonstap wil ik anticiperen op de toekomst, waarin onze zorgvraag kan toenemen en mijn dochter en schoonzoon dan dichtbij zijn om voor ons te zorgen’, aldus Jan.

Woonvormen

In Nederland zijn er steeds vaker woonvormen te zien waarbij ouders op het erf van hun kinderen gaan wonen. Het leek Jan ook wel wat.

Vanuit zijn functie als beleidsadviseur belangenbehartiging bij KBO-PCOB ziet hij veel vragen van ouderen over wonen voorbijkomen.

‘Het idee komt van mijn schoonzoon die langs dit, toen nog te koop staande, huis reed en mijn voortdurende ‘gezeur’ over het gebrek aan wooninitiatieven voor ouderen moest aanhoren. Hij vond dat we maar als familie bij elkaar moesten gaan wonen, zodat we voor elkaar kunnen zorgen. Het werkt ook beide kanten op. Wij passen op hun drie kinderen en wij hebben straks hulp om de hoek als we het nodig hebben.’

Levensloopbestendig

Hoewel Jan zich nog betrekkelijk jong voelt, speelt hij in op het ouder worden bij de inrichting van de mantelzorgwoning. Deze maakt hij levensloopbestendig.

‘Ik hoop tot op hoge leeftijd fit en gezond te blijven. De omgeving biedt daartoe in ieder geval voldoende prikkels.’

Indexering - Het gaat beter met de pensioenfondsen. Doordat het nieuwe stelsel later wordt ingevoerd, laten hogere uitkeringen echter nog op zich wachten. Trouw 22 juli 2021

DIRK WATERVAL, REDACTIE ECONOMIE

Pensioenfondsen beleggen zich langzaam een weg uit de gevarenzone. In het tweede kwartaal kwam er zo veel rendement binnen dat de kans op lagere uitkeringen voor gepensioneerden flink is afgenomen.

Zo zag ambtenarenfonds ABP het vermogen dit jaar stijgen met 27,6 miljard euro, waarvan het gros binnenkwam in het tweede kwartaal. Die beleggingswinst is terug te zien in de dekkingsgraad: de verhouding tussen wat een fonds aan vermogen beheert en wat het aan maandelijkse uitkeringen heeft toegezegd aan alle werknemers en gepensioneerden.

In slechts drie maanden tijd steeg die dekkingsgraad bij ABP met 4 procentpunt naar 104,5 procent. "Daarmee heeft ABP voldoende geld in kas om alle pensioenen van deelnemers zo lang als zij leven, nu en in de toekomst, te kunnen betalen", meldt het fonds. Bij het tweede fonds van Nederland, zorgfonds PFZW, steeg de dekkingsgraad in het tweede kwartaal met 3 procentpunt naar 100,9 procent. Metaalfonds PME komt uit op 104 procent. Samen tellen die fondsen miljoenen deelnemers.

Met name investeringen in grondstoffen en de inleg van fondsen bij investeringsfondsen deden het in het algemeen goed. Voor PFZW betekenen die rendementen dat er voor het eerst

sinds mei 2019 meer vermogen in kas zit dan er aan uitkeringen is beloofd. "We zijn nog niet in veilig vaarwater, maar het is een mooie symbolische mijlpaal", zegt bestuursvoorzitter Joanne Kellermann daarover.

Veilig vaarwater, wat is dat op dit moment eigenlijk? Fondsen moeten normaal gesproken snijden in de uitkering van hun deelnemers als de dekkingsgraad langere tijd beneden de 104 procent uitkomt. Dat is voor zo'n beetje alle grote fondsen het geval - al jaren. Verantwoordelijk demissionair minister Wouter Koolmees (sociale zaken) heeft in aanloop naar een compleet nieuw stelsel wat versoepelingen doorgevoerd. De laatste twee jaar, en ook volgend jaar, is een dekkingsgraad van minstens 90 procent al voldoende om niet te hoeven korten.

Daar zitten de grote fondsen nu ver boven, maar nog geen jaar geleden was dat heel anders. Maanden achtereen zweefden zij destijds tussen de 80 en 90 procent. De weg naar boven duurde lang. En of die naar boven blijft gaan is altijd onzeker.

Een ander heikel punt is het meebewegen van de uitkeringen met stijgende consumentenprijzen; indexeren in jargon. Wil een fonds dat zelfs maar gedeeltelijk doen, dan moet de dekkingsgraad gemiddeld een jaar lang boven de 110 procent uitkomen.

Die situatie is nu voor de meeste gepensioneerden heel ver weg. Bij ABP komt het jaargemiddelde nu bijvoorbeeld uit op 94,6 procent - omdat daar al die slechte maanden van vorig jaar nog bij inzitten.

Nieuw stelsel

Ondertussen werken de ambtenaren van Koolmees hard aan de wetsvoorstellen voor een nieuw pensioenstelsel. Daarin zullen dekkingsgraden helemaal verdwijnen, waardoor de uitkering van miljoenen mensen niet meer afhangt van één getal. Bovendien mag er in dat nieuwe stelsel sneller geïndexeerd worden.

Die wetsvoorstellen zouden eigenlijk dit jaar naar de Tweede en Eerste Kamer gaan, maar dat is vanwege de complexiteit toch niet haalbaar, zo bleek onlangs. Nu moet de nieuwe pensioenwet in 2023 ingaan, een jaar later dan gepland. Daarna krijgen fondsen een overgangperiode van vier jaar tot het nieuwe stelsel daadwerkelijk ingaat in 2027.

Gepensioneerden balen van dat uitstel met één jaar: voor de overgangperiode tot 2027 zouden er soepeler indexatie-regels komen, waarbij fondsen de uitkeringen al vanaf een dekkingsgraad van 105 procent mogen verhogen. Zoals het nu lijkt, gaat dat soepeler regime pas in 2023 in, in plaats van volgend jaar.

Patrick Fey, pensioenonderhandelaar en vicevoorzitter van vakbond CNV, hoopt dat het kabinet op dat punt alsnog coullance toont. "Wij zouden dat toejuichen, ja. Het zou het vertrouwen van gepensioneerden een enorme boost geven."

ABP ZET ZICH IN VOOR EEN NEDERLAND ZONDER SCHULDZORGEN **Pensioendeelnemers met verhoogd risico op financiële problemen vinden, bereiken en helpen**

26 juli 2021

ABP gaat samenwerken met de Nederlandse Schuldhulproute (NSR). Dit initiatief heeft als doel om Nederlanders preventief uit de schulden te houden. Ruim 1 op de 5 huishoudens in Nederland heeft moeite om maandelijks de rekeningen te betalen. Uiteraard kunnen de deelnemers van pensioenfondsen daar ook mee te maken krijgen. Door, samen met NSR, proactief en vroegtijdig hulp te bieden, hoopt ABP dat deelnemers die mogelijk in de financiële problemen zitten weer grip op hun financiën krijgen.

Volgens NSR heeft ruim 1 op de 5 huishoudens in Nederland moeite om maandelijks de eindjes aan elkaar te knopen. De problemen ontstaan vaak door belangrijke veranderingen in iemands levens, zoals een scheiding of ziekte. De financiële problemen veroorzaken bij veel mensen schaamte en stress. Bovendien blijken mensen moeite te hebben om een oplossing te vinden, want het schuldhulplandschap is omvangrijk en onoverzichtelijk.

ABP-voorzitter Corien Wortmann-Kool: 'ABP wil haar deelnemers helpen bij het maken van bewuste keuzes voor het inkomen voor nu, straks en later. We willen dat ze grip hebben op hun eigen situatie. Het voorkomen of aanpakken van financiële schulden maakt daar onderdeel van uit. Ik ben daarom blij met de samenwerking met NSR. Dat past goed bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid die ABP heeft.'

In de praktijk

ABP laat de uitvoering van het pensioen over aan pensioenuitvoeringsorganisatie APG. De medewerkers van deze klantenservice zijn inmiddels getraind om signalen die duiden op mogelijke betalingsproblemen in een vroeg stadium te herkennen. Mocht de betreffende pensioendeelnemer daarvoor open staan, dan biedt APG, in dit geval namens ABP, hulp aan. Deze hulp bestaat uit het meedenken in oplossingen en welke instanties daar bij kunnen helpen.

Francine van Dierendonck, lid raad van bestuur APG: 'Als pensioenuitvoerder helpen we mensen graag zo goed mogelijk met financiële vraagstukken rondom pensioen. Vaak hebben we contact met deelnemers op voor hen emotionele en ingrijpende momenten in hun leven, zoals kinderen krijgen, trouwen, scheiden of veranderen van baan. Bij al die gebeurtenissen is het belangrijk dat (geld)zaken goed geregeld blijven en worden. Soms lukt dat echter niet of weet je niet goed hoe dat moet. APG is zich ervan bewust dat iedereen in financiële problemen kan geraken. Daarom willen we vanuit betrokkenheid ABP deelnemers helpen en juist doorverwijzen.'

Nederland financieel gezond houden, werkt volgens NSR vooral als mensen met geldzorgen in een eerder stadium opgespoord kunnen worden en hulp kunnen krijgen. Die hulp moet bovendien eenvoudiger te vinden zijn door verschillende particuliere en overheidsinstanties samen te laten werken.

ANBO OVER HET NIEUWE PENSIOENCONTRACT

Het nieuwe pensioencontract

Minister Koolmees onderstreept graag dat er naast de bestaande stelsels *twee* nieuwe pensioencontracten worden toegevoegd. De mogelijkheid van een meer individuele 'verbeterde premiereregeling' bestaat al voor ondernemingspensioenfondsen, maar nog niet voor bedrijfstakpensioenfondsen. Dat laatste maakt de minister wettelijk mogelijk.

Het belangrijkste is 'het nieuwe contract'. Dit stelsel blijft een stelsel met onderlinge solidariteit tussen generaties. Bijvoorbeeld omdat financiële tegen- en meevallers worden gedeeld. En de kosten van een hogere levensverwachting. Heel belangrijk, want Europa eist die solidariteit om een pensioenregeling verplicht te houden. Bovendien heeft het Centraal Planbureau berekend dat onderlinge solidariteit vier tot acht procent welvaartswinst oplevert, afhankelijk van de mate van solidariteit.

De hoofdlijnen van het contract

- Doel is een regeling waarin je in 42 jaar een pensioen van 80 procent van het gemiddelde loon opbouwt. Het is een premiereregeling, maar wel met een duidelijke ambitie. Dat is anders dan een kale premiereregeling, waarbij premie in een pot gaat en 'zoek het verder maar uit'.
- Genoemde ambitie is wat fiscaal mogelijk wordt gemaakt. Per sector bepalen sociale partners welke ambitie ze hebben. Bij ABP is de opbouw bijvoorbeeld 1,875 procent per jaar, bij Zorg en Welzijn 1,75 procent.
- Het systeem moet transparanter: jongeren moeten zien wat voor hun is gereserveerd in de gezamenlijke pot. Jongeren zijn nu ten onrechte bang dat er straks geen geld meer is, nu zien ze wat er staat. Maar het is geen persoonlijk vermogen.
- In het huidige contract is sprake van een 'harde' toezegging. Maar in praktijk is die niet meer zo hard. Fondsen moeten zo nodig korten, zoals eerder onder meer in de metaal is gebleken. Het nieuwe contract geeft een 'zachte toezegging'. Ofwel: we gaan er alles aan doen om dit te bereiken maar het kan anders uitvallen.
- Het moet een 'koopkrachtig' pensioen worden. Dat wil zeggen dat het stelsel is gericht op indexatie. Er kan eerder worden geïndexeerd – maar aan de andere kant ook eerder gekort. Nu moeten er eerst enorme buffers worden opgebouwd van zo'n 30 procent van het vermogen voordat volledig mag worden geïndexeerd. Dat hoeft niet meer: direct boven de 100 procent dekkingsgraad mag er worden uitgekeerd, maar daaronder moet ook meteen worden gekort.
- Feitelijk gaat het overigens niet meer om indexeren, maar is het nieuwe contract een soort 'winst- en verliesrekening'. Winsten en verliezen worden onafhankelijk van de inflatie direct gedeeld.
- Om pensioenen niet te hard te laten variëren, worden mee- en tegenvallers over tien jaar uitgesmeerd. Globaal werkt het systeem als volgt: bij een dekkingsgraad van 105 procent, mag 5 procent worden uitgekeerd (dan wel bijgeschreven bij de rechten van actieve deelnemers) over tien jaar gespreid. Ofwel 0,5 procent per jaar. Als daar een volgend jaar weer 4 procent bijkomt, gaat het pensioen tien jaar met 0,4 extra omhoog, dus 0,9 per jaar. Maar bij een tegenvaller in het derde jaar van 6 procent, moet er weer 0,6 procent af, dus per saldo 0,3 erbij. Zo is er stabilisering. In praktijk ziet het model er iets gecompliceerder uit, daar komen we in de toekomst op terug.
- De dekkingsgraad wordt gebaseerd op de marktrente. Omdat pensioenen nu maar ook over tachtig jaar moeten worden uitgekeerd, is er feitelijk sprake van een lange reeks

rentes die samen de rentetermijnstructuur (rts) vormen. De rente is historisch laag: op de dag dat het principeakkoord werd gepresenteerd, kwam de Nederlandse tic jaarrente op het laagste niveau ooit: 0,05 procent negatief. Omdat de verplichtingen worden uitgerekend tegen de marktrente, staan de dekkingsgraden (beleggingen/verplichtingen x 100) ernstig onder druk.

- De rentetermijnstructuur met de lange-termijnrente, de ufo, was onderwerp van studie van de commissie Dijsselboom. De conclusies van Dijsselbloem c.s. zijn dat de ufo nagenoeg wordt afgeschaft, wat lagere dekkingsgraden tot gevolg heeft.
- De premie die werkenden betalen moet voortaan ook worden berekend op basis van de rts met die verlaagde ufr. Nu wordt die geheven op basis van een voorzichtig verwacht rendement. Bij de twee grootste fondsen ABP en PFZW is de premie op 2,8 en 2,6 procent gebaseerd. Omdat die hoger is dan de rekenrente voor de fondsen, wordt er fors verlies geleden op die extra aanspraken. De verhouding tussen de feitelijke en de benodigde hoogte van de premie heet de dekkingsgraad. Bij veel fondsen ligt die nu rond de 80 procent. Om ze op de juiste hoogte te krijgen, zouden de premies een kwart moeten stijgen – of de aanspraken moeten lager. Het is onduidelijk hoe men dit wil realiseren.
- Over aanspraken gesproken: de politiek wil breed van de huidige opbouw af (de kwestie van de doorsnee-systematiek). Nu is er sprake van een opbouw die onafhankelijk is van de leeftijd. De premies zijn voor alle leeftijden hetzelfde en je krijgt er bij Zorg en Welzijn 1,75 procent pensioenopbouw per jaar voor terug. Jongeren betalen hiermee voor oudere werknemers. Immers: omdat de premie van een 30-jarige nog 40 jaar kan renderen en dat van een 60-jarige nog maar 6 jaar, zou een jonge werknemer eigenlijk veel minder hoeven te betalen. Dat gaat goed als iedereen in hetzelfde fonds blijft: de jongere wordt dan later ook gesubsidieerd. Maar nu mensen meer van baan wisselen, wil de politiek er van af. Een oplossing dat de oudere veel meer zou moeten betalen, tot 35 procent premie, is onwenselijk. De oplossing: de premie blijft gelijk maar jongeren krijgen meer opbouw per jaar dan ouderen. Dat heet een degressieve opbouw.
- Een fijn plan, maar met een hoge prijs. Naar schatting kost dit €50 miljard! En de middengroep van vooral 40 tot 55 jaar betaalt die rekening. Zij hebben immers voor de ouderen betaald toen ze jong waren, maar krijgen die subsidie niet terug. Dat zou tot 9 procent pensioen voor een 45 jarige kosten. Partijen willen deze dreigende achteruitgang voorkomen en zien drie bronnen voor compensatie. Door beter per leeftijdsgroep te beleggen, moet er meer geld beschikbaar komen. De premies moeten – tenminste - op het niveau van 2017 blijven. Allerlei toeslagen op de premie blijven gehandhaafd. En er zou een procent of 4 uit het vermogen van de pensioenfondsen kunnen komen. Dat betalen alle deelnemers dus samen – inclusief de gepensioneerden, die hier niet rechtstreeks mee te maken hebben. Omdat het gat per pensioenfonds verschilt, zal ook per fonds een oplossing moeten worden gevonden. Daarbij kunnen de verschillende bronnen worden ingezet, bijvoorbeeld zowel premie als 2 procent uit het vermogen. Zolang het maar evenwichtig is.
- Deelnemers kunnen bij pensionering 10 procent van hun 'pensioenpot' in één keer opnemen (lump sum) in plaats van de hoog-laag-regeling, een stukje keuzevrijheid. Nog niet helemaal duidelijk is hoe dit fiscaal uitpakt.
- Het nabestaandenpensioen moet uniformer over alle pensioenfondsen. Het is nu een lappendeken van regelingen, die mensen in problemen kan brengen als ze van pensioenfonds veranderen.
- Er komt een overgangsregeling. Fondsen hoeven niet meer te korten als ze meer dan vijf jaar onder de 104,3 procent (het minimum eigen vermogen) zitten, zoals nu het

geval is. Wel moeten ze korten als ze onder de 100 procent komen, want dat zou in het nieuwe stelsel ook moeten.

Eerste beoordeling ANBO

Feitelijk moet nog heel veel worden uitgewerkt en is veel onduidelijk. We zijn het eens met de solidaire uitgangspunten van het stelsel: geen pech- of geluksgeneraties, delen van de kosten bij een stijging van de levensverwachting, een duidelijke ambitie voor het te bereiken pensioen.

ANBO vindt het echter een gemiste kans dat er niet met een andere rekenrente wordt gewerkt. Bij een rekenrente van 2 procent zouden de grote fondsen – over de duim - van 100 procent dekkingsgraad nu naar 120 procent gaan. Dat geeft beter aan hoe gezond ze zijn. Met 1,1 procent als rekenrente (en inmiddels al lager met de nog steeds dalende rente) reken je jezelf arm. Merkwaardig: die rekenrente ligt ruim onder de inflatie. En ook: de rendementen van de fondsen liggen een stuk hoger – hoewel ook die niet meer op de niveaus van de afgelopen decennia zullen terugkeren.

Voorzichtige rekenrente

Een hogere rekenrente zorgt er niet voor dat er meer geld komt. Het gaat om een andere verdeling van de €1.433 miljard die nu in de potten zit. Die verdeling vindt nu ook plaats: er is voor honderden miljarden van oud naar jong gegaan omdat de lage rente over lange tijd harder door tikt. En de werkenden in het algemeen hebben te weinig premie betaald. Maar gepensioneerden kregen gewoon 100 procent pensioen toen de dekkingsgraden naar 90 procent daalden.

Met een voorzichtige rekenrente van 2 procent zou ruimte ontstaan om bijvoorbeeld de middengroepen te compenseren, wat noodzakelijk is. Maar ook om de pensioenaanspraken van werkenden en de uitkeringen van gepensioneerden wat te verhogen. De pensioenen zijn immers bijna 20 procent minder waard geworden. Dat merkt de gepensioneerde vandaag bij de kassa en de werkende morgen als ie met pensioen gaat.

Schijnzeker

Gaan we er met dit systeem op vooruit? Ja, zij het met mate. Met de huidige regeling zouden indexaties ook in de komende vijftien jaar bijna onhaalbaar zijn omdat er eerst krankzinnig hoge buffers moeten worden opgebouwd. Indexering komt nu sneller. Net als kortingen. Dat vinden wij op zich aanvaardbaar. Ook het toegezegde pensioen in het huidige systeem blijkt niet zo zeker – eerdere schijnzeker.

Overigens blijven kortingen in de overgang ook goed mogelijk. De grote fondsen zijn nu onder de 100 procent gezakt. Een relatief voordeel: die fondsen zouden nu moeten korten vanaf 104,3 procent. Staat een fonds op 96,3 procent, dan is dat 8 procent (dus 0,8 procent per jaar, tien jaar lang). Bij de overgang komt het neer op 3,7 procent (want vanaf 100 procent). Dus 0,37 procent per jaar. Wij denken dat dit een – toegegeven: relatieve - winst is. Maar straks mag ook sneller worden geïndexeerd. In het huidige systeem zijn die kortingen nauwelijks meer goed te maken, omdat indexatie pas vanaf 110 procent zeer geleidelijk mag en bij 130 procent pas volledig.

Gemengde gevoelens

Wat vervelend is: met de lage rente hebben gepensioneerden de hele economische bloei aan hun portemonnee voorbij zien gaan. En het nieuwe systeem wordt geïntroduceerd op een moment dat het economische tij lijkt te keren. Dat is geen geweldig vooruitzicht, maar misschien valt het mee.

Zoals we eerder schreven: gemengde gevoelens. Er is verbetering ten opzichte van het huidige stelsel, maar of indexatie inderdaad dichterbij komt is zeer de vraag. Je kunt een nieuw stelsel afwijzen, maar beseft dat je dan in het huidige stelsel gevangen blijft, zonder perspectief.

Laag salaris

Het is vooral lastig om een contract te beoordelen dat nog helemaal uitgewerkt moet worden. De premie en wat de deelnemer er voor terug krijgt, is een raadsel. Het afschaffen van de doorsnee-opbouw is begrijpelijk, maar lijkt toch redelijk onbetaalbaar. Bovendien is ons niet duidelijk of het verstandig is de nadruk van de pensioenopbouw te leggen in een periode dat jongeren vaak geen of weinig pensioen opbouwen en dan ook nog eens over een laag salaris.

ANBO kan zich vinden in de hoofdlijnen van het akkoord, maar de invulling laat nog veel te wensen over. En de prijs is hoog als we niet veranderen van rekenrente.